

NCP Werkprogramma 2023

Inhoudsopgave

Voorwoord	2
1. De rol van het NCP en de OESO-richtlijnen voor internationale ondernemingen.....	3
1.1 Doel van de OESO-richtlijnen	3
1.2 Taken en kernwaarden NCP	3
2. Kerntaak meldingen	4
3. Kerntaak bekendmaking OESO-richtlijnen en bevorderen toepassing.....	5
3.1 NCP-themabijeenkomst	5
3.2 Promotie van de OESO-richtlijnen voor multinationale ondernemingen.....	5
3.3 Bijdragen aan doelstellingen IMVO-beleid rijksoverheid	5
3.4 Het NCP online	6
4. Activiteiten in relatie tot de OESO-richtlijnen	6
5. Organisatie en middelen	7
Bijlage: samenstelling NCP per januari 2023	8

Voorwoord

Waar de eerste helft van 2022 nog grotendeels in het teken van het coronavirus, digitaal vergaderen en online dialogen met partijen stond, werd dit laatste zeker in de tweede helft van het jaar gelukkig ook weer steeds meer in fysieke vorm mogelijk. Het NCP kon bovendien in 2022 drie meldingen met een *Final Statement* afronden. In twee meldingen heeft het NCP *Initial Assessments* gepubliceerd. Zes nieuwe meldingen in 2022, waarvan drie ingediend eind 2022, getuigen van de goede toegankelijkheid van en vertrouwen in het Nederlandse NCP, waarbij de toegenomen werklast voor het NCP wel een uitdaging vormt.

Gelukkig zijn in 2022 in het NCP-team van vier onafhankelijke leden, na het aantreden van twee nieuwe leden in 2021, geen veranderingen opgetreden. Ook in 2023 verwacht het NCP geen veranderingen in de samenstelling. Dit betekent dat een voltallig en ingewerkt team van leden, ondersteund door het NCP-secretariaat, zich volledig kan inzetten om de lopende meldingen zo goed mogelijk te behandelen. Hopelijk leidt dit ook tot uitkomsten waarin partijen zich kunnen vinden. Streven is verder dat het NCP in 2023 meer zal toekomen aan het geven van voorlichting over de OESO-richtlijnen, de tweede taak van het NCP. Dit hangt echter mede af van het spoedig vervullen van de, in december 2022 ontstane, vacature binnen het NCP-secretariaat.

Ook in 2023 verricht het NCP zijn werkzaamheden tegen de achtergrond van een sterk veranderende context op het terrein van Internationaal Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen (IMVO). Relevant hierbij zijn vooral de voorbereidingen van nationale en Europese IMVO-wetgeving en, op het terrein van voorlichting, de verhouding van het NCP tot het in september 2022 van start gegane IMVO-steunpunt. Over deze en andere relevante ontwikkelingen staat het NCP in nauw contact met het ministerie van Buitenlandse Zaken, primair verantwoordelijk voor het realiseren van het IMVO-beleid, en met de andere bij het NCP betrokken ministeries.

Vast staat dat de NCP-leden en –staf ook in het komende jaar de belangrijke taken van het NCP zo goed mogelijk en met grote inzet uit zullen voeren, zowel op het terrein van het toegenomen aantal meldingen als op het terrein van de voorlichting over de OESO-richtlijnen.

Catelene Passchier

Voorzitter NCP

Januari 2023

1. De rol van het NCP en de OESO-richtlijnen voor internationale ondernemingen

1.1 Doel van de OESO-richtlijnen

De OESO-richtlijnen voor multinationale ondernemingen maken duidelijk wat de overheid van bedrijven verwacht op het gebied van maatschappelijk verantwoord ondernemen bij het internationaal zakendoen (IMVO). Zij bieden handvatten voor bedrijven op onder meer de terreinen van ketenverantwoordelijkheid, mensenrechten, arbeidsverhoudingen en milieu. De OESO-richtlijnen vormen daarmee het uitgangspunt voor het Nederlandse IMVO-beleid en dienen als basis voor toekomstige Europese en nationale IMVO-wet- en regelgeving.

Alle landen die de OESO-richtlijnen onderschrijven, waaronder Nederland, hebben een Nationaal Contactpunt (NCP) ingericht. Voor landen die lid zijn van de OESO is dit een verplichting. Het NCP bevordert de toepassing van de OESO-richtlijnen en ondersteunt bedrijven bij het in de praktijk brengen van de richtlijnen door de bekendheid van de richtlijnen te vergroten en meldingen over (vermeende) schendingen van de richtlijnen te behandelen. De OESO-richtlijnen zijn het enige internationale kader voor IMVO dat beschikt over een geschillenbeslechtingsstelsel.

1.2 Kerntaken en kernwaarden NCP

Het NCP verricht zijn werkzaamheden op basis van het NCP-Instellingsbesluit van juni 2014. Hierin zijn de taken van het NCP vastgesteld.

Het NCP heeft twee kerntaken:

De **eerste** kerntaak is het behandelen van meldingen ingediend door personen, maatschappelijke organisaties en/of bedrijven over de al dan niet juiste toepassing van de OESO-richtlijnen en het vervolgens, als partijen hiermee instemmen, faciliteren van een dialoog hierover. Het NCP streeft ernaar om via bemiddeling, feitenonderzoek en het doen van aanbevelingen bij te dragen aan de oplossing van het geschil, dan wel mogelijke escalatie van het verschil van inzicht tussen partijen te voorkomen. Partijen dienen vooraf in te stemmen met bemiddeling door het NCP. Het NCP kan overigens ook op verzoek een informele dialoog tussen partijen faciliteren, los van een formele melding bij het NCP. Met de behandeling van meldingen draagt het NCP bij aan de niet-juridische beslechting van geschillen over de juiste toepassing van de richtlijnen.

De **tweede** kerntaak is het uitdragen en interpreteren van de inhoud en betekenis van de OESO-richtlijnen voor multinationale ondernemingen om te stimuleren dat bedrijven deze implementeren. Het Nederlandse NCP voert deze taak ook uit door vragen te beantwoorden van bedrijven, ngo's en anderen over de toepassing, inhoud en betekenis van de richtlijnen.

Naast deze twee kerntaken kan het Nederlandse NCP op verzoek van het kabinet ook bedrijfsoverstijgend onderzoek doen naar de toepassing van de OESO-richtlijnen. Het NCP heeft de afgelopen jaren één bedrijfsoverstijgend onderzoek uitgevoerd en wel over de olie- en gassector. Een nieuw bedrijfsoverstijgend onderzoek is vooralsnog niet voorzien.

De **kernwaarden** die het NCP in al zijn werkzaamheden hanteert, zijn zichtbaarheid, toegankelijkheid, transparantie en het afleggen van verantwoording.

- **Zichtbaarheid** betekent dat het NCP groot belang hecht aan zijn voorlichtende taak om zodoende de bekendheid en de toepasbaarheid van de OESO-richtlijnen te vergroten;
- **Toegankelijkheid** houdt in dat het NCP goed bereikbaar is voor partijen die een melding willen indienen, voor bedrijven en voor andere geïnteresseerden. Ook staat het NCP open voor overleg met partijen en overige stakeholders;
- **Transparantie** betekent dat het NCP transparantie over het proces van behandeling en bemiddeling nastreeft. Het betekent niet dat het NCP transparant is over de inhoud van bemiddeling, aangezien een succesvolle bemiddeling gebaat is bij vertrouwelijkheid;
- **Verantwoording** betekent dat het NCP actief naar buiten treedt en helder communiceert over zijn activiteiten, bijvoorbeeld in de vorm van een jaarverslag en/of via het uitwisselen van ervaringen tussen NCP's onderling.

Dit werkprogramma beschrijft hoe het Nederlandse NCP in 2023 zijn taken wil uitvoeren. In het laatste hoofdstuk wordt aangegeven wat de benodigde middelen (personele capaciteit en begroting) zijn voor een succesvolle realisatie van dit werkprogramma.

2. Kerntaak meldingen

Het aantal meldingen dat het NCP in behandeling heeft, is de afgelopen jaren structureel toegenomen. Om die reden nam deze kerntaak ook in 2022 het grootste deel van de tijd en capaciteit van het NCP in beslag. Dit zal naar verwachting in 2023 niet anders zijn. Zo had het NCP eind 2016 en 2017 slechts drie meldingen in behandeling. Begin 2023 zijn dit er veertien. In 2023 gaat het NCP (verder) aan de slag met deze veertien lopende meldingen, waarvan er zes zijn ingediend in 2022. De andere lopende meldingen zijn ingediend in 2018 (twee), 2019 (een), 2020 (twee) en 2021 (drie). Deze meldingen zijn in verschillende stadia van behandeling.

De redenen waarom het NCP sommige meldingen, die al langere tijd geleden zijn ingediend, nog niet heeft kunnen afronden, zijn zeer divers. Soms vraagt de dialoofase een veel langere periode dan ervoor staat in de door de OESO gestelde indicatieve termijnen voor de behandeling van meldingen. Ook de complexiteit van de materie, de benodigde tijd om het vertrouwen van beide partijen te winnen en coördinatie tussen verschillende NCP's kunnen redenen zijn voor een langere behandelingsduur. Daarnaast spelen praktische redenen, zoals de benodigde tijd om gesprekken te plannen met veel deelnemers en de beschikbare tijd en capaciteit van de onafhankelijke NCP-leden en het NCP-secretariaat, een rol. Het feit dat veel meldingen een langere behandelingsduur hebben dan de door de OESO gegeven indicatieve termijnen, betekent dat in toenemende mate een groot aantal zaken gelijktijdig in behandeling is, wat ook weer leidt tot een verzwaring van de werklast voor het NCP. Dit vraagt in 2023 extra aandacht en verdient prioriteit. Het Nederlandse NCP wil echter geen concessies doen aan de kwaliteit en zorgvuldigheid in de behandeling. "Kwaliteit gaat voor snelheid" is ook in 2023 voor het NCP het uitgangspunt.

In 2022 zijn drie meldingen van FNV vs. Chevron (over belastingen en transparantie), Friends of the Earth vs. ING (over palmolie) en IUF vs. McDonalds, APG en Noorse bank (over gender-based violence and sexual harassment) met *Final Statements* afgerond. Enkele lopende meldingen zullen naar verwachting in (de eerste helft van) 2023 worden afgerond. Daarnaast zijn in 2022 evaluaties van *Final Statements* uitgevoerd met betrekking tot de melding UNI Global Union vs. VEON en van Obelle vs. SPDC en Shell.

Het NCP heeft als "best practice" dat een evaluatie wordt uitgevoerd. Meestal gebeurt dat ongeveer een jaar na de publicatie van *het Final Statement*. Hoe de evaluatie wordt vormgegeven, varieert van melding tot melding. Soms wordt partijen om schriftelijke input gevraagd. Soms vindt een gezamenlijk gesprek plaats onder leiding van het NCP om de ontwikkelingen in het afgelopen jaar door te nemen en de uitvoering van de overeenkomst en/of de aanbevelingen van het NCP te evalueren.

Naast het zelf behandelen van meldingen adviseert of ondersteunt het NCP in meldingen van andere NCP's als er een link is met Nederland of als de melding mede bij het Nederlandse NCP is ingediend, maar in onderlinge coördinatie besloten is dat een ander NCP behandelaar is.

Om de kwaliteit van de bemiddeling door het NCP (verder) te verhogen, hebben leden en secretariaat in 2022 een verdiepende mediation-training gevolgd.

Actiepunten 2023

- Het NCP streeft naar een snellere doorlooptijd in de behandeling van *Specific Instances* en hoopt (ook afhankelijk van het aantal nieuw in te dienen meldingen) de huidige hoge *workload* aanzienlijk terug te brengen, mede door het uitbrengen van meerdere *Initial Assessments*, *Final Statements* en evaluaties.
- Enkele leden van het secretariaat volgen in 2023 een door de OESO aangeboden mediation-training, gericht op *Online Dispute Resolution*, die in december 2022 is gestart.

3. Kerntaak bekendmaking OESO-richtlijnen en bevorderen toepassing

Het Nederlandse NCP werkt aan de kerntaak 'bekendmaking OESO-richtlijnen' door onder meer het geven van presentaties over de richtlijnen, het leveren van (input voor) trainingen en het vragen van aandacht voor de richtlijnen bij andere organisaties met veel contacten met het bedrijfsleven. De stakeholders die zijn vertegenwoordigd in het zgn. NCP+ (VNO-NCW/MKB Nederland, FNV, OECD Watch en ten slotte de SER als toehoorder) en ook de adviserende leden van de vier meest betrokken ministeries bieden het NCP regelmatig een platform om de OESO-richtlijnen en het belang van het NCP-klachtenmechanisme onder de aandacht te brengen.

3.1 NCP-themabijeenkomst

NCP-themabijeenkomsten, die het NCP in beginsel jaarlijks organiseert, zijn bedoeld om (vertegenwoordigers van) bedrijven, ngo's en andere organisaties met interesse in IMVO en de OESO-richtlijnen bij elkaar te brengen, kennis te laten delen en om te discussiëren over dilemma's bij het in de praktijk brengen van de OESO-richtlijnen, al dan niet binnen bepaalde sectoren of met betrekking tot specifieke thema's.

Actiepunt 2023

- In 2023 zal het NCP een themabijeenkomst organiseren, waarvoor ook stakeholders worden uitgenodigd. Mogelijk thema is een heldere afbakening tussen enerzijds het NCP en anderzijds de nieuwe toezichthouder in het kader van de IMVO-wetgeving die nationaal en Europees in voorbereiding is.

3.2 Promotie van de OESO-richtlijnen voor multinationale ondernemingen

Uit een tussenmeting van begin 2021 blijkt dat slechts 35 procent van de ongeveer 700 grote bedrijven in Nederland de OESO-richtlijnen en *UN Guiding Principles* expliciet onderschrijft als referentiekader voor zijn internationale activiteiten. Er is daarom, ook voor het NCP, voldoende reden om de OESO-richtlijnen onder de aandacht te blijven brengen van het internationaal opererende Nederlandse bedrijfsleven

Het IMVO-steunpunt, dat in september 2022 van start is gegaan, zal een spilfunctie ('one stop shop') gaan vervullen in het IMVO-beleid door bedrijven te ondersteunen bij het toepassen van gepaste zorgvuldigheid. In de samenwerking met het IMVO-steunpunt geldt voor het NCP als uitgangspunt dat het de taak van het NCP is en blijft om de OESO-richtlijnen in het kader van de NCP-procedure te interpreteren en toe te passen, en dat ook de voorlichtingstaak van het NCP voldoende moet kunnen worden uitgevoerd.

Actiepunten 2023

- In overleg met het IMVO-cluster van BZ en het IMVO-steunpunt initieert het NCP nieuwe voorlichtingsactiviteiten en voert deze uit. Hierbij wordt rekening gehouden met zowel de capaciteit van het NCP als met de verschillen in taken en mandaat van het NCP respectievelijk het IMVO-steunpunt.
- De (co-)organisatie van evenementen, trainingen en workshops over de toepassing van de OESO-richtlijnen;
- Presentaties over het werk van het NCP en de OESO-richtlijnen, in het bijzonder wanneer het de NCP-doelgroepen betreft.

3.3 Bijdragen aan doelstellingen IMVO-beleid rijksoverheid

De activiteiten van het NCP dragen bij aan het realiseren van de doelstellingen van het overheidsbrede IMVO-beleid. Door aandacht te vragen voor maatschappelijk verantwoord ondernemen met als kader de OESO-richtlijnen, door uitleg over de relatie tussen de OESO-richtlijnen en de *Sustainable Development Goals* (SDG's) en door de verbinding te leggen met IMVO-, versterkt het NCP dit beleid waar mogelijk. Het NCP levert deze beleidsmatige bijdrage vanuit het specifieke NCP-perspectief en -mandaat. Op hun beurt brengen de adviserende leden het werk van het NCP waar relevant onder de aandacht in hun beleidscontacten en in presentaties.

Voorts is het NCP adviserend lid van de IMVO-commissie van de SER, waarmee het belang van een goede dialoog met werkgevers en werknemers over IMVO-vraagstukken wordt onderstreept.

Het NCP geeft tevens op verzoek advies over OESO-conformiteit van de conceptteksten van de IMVO-convenanten en zal dit ook in 2023 blijven doen voor *Next Generation* convenanten/ convenanten nieuwe stijl.

Actiepunten 2023

- Het leveren van input met betrekking tot voorbereidingen van IMVO-wetgeving, zowel nationaal als Europees, met name daar waar de wetgeving raakt aan de taken en het mandaat van het NCP.
- Het leveren van input in het kader van de zgn. 'targeted update' van de OESO-richtlijnen (zie ook onder 5.).

3.4 Het NCP online

Online-informatie vanuit het NCP om doelgroepen te bereiken en te informeren door middel van de NCP-website en via *social media* speelt een steeds belangrijker rol. Dit gold des te meer in de afgelopen jaren, omdat vanwege de coronapandemie het organiseren van een fysieke bijeenkomst vanaf maart 2020 langere tijd lastig zo niet onmogelijk bleek. Het NCP krijgt regelmatig vragen over (de toepassing van) de richtlijnen, over meldingen en over zijn werkzaamheden. Deze vragen komen in het algemeen via de NCP-website binnen. Succesvol afgeronde meldingen en ontvankelijkheidsverklaringen van nieuwe meldingen krijgen geregeld media-aandacht. Dit heeft een positief effect op de bekendheid van het NCP-werk en de OESO-richtlijnen, waarbij vastgesteld moet worden dat deze bekendheid nog verder kan worden vergroot. Het is daarom van groot belang dat de website en de inzet van *social media* accuraat, actueel en actief is. Dit is een voortdurend proces, dat ook in 2023 inspanning en tijd zal vergen. Uitvoering van deze activiteiten is mede afhankelijk van een spoedige invulling van de huidige vacature op het NCP-secretariaat (zie ook onder 5).

Actiepunten 2023

Om de doelgroepen van het NCP ook in 2023 zo effectief mogelijk te bereiken, gaat de aandacht naar het actualiseren van de websites www.oesorichtlijnen.nl en www.oecdguidelines.nl en het publiceren van goed leesbare en actuele teksten. *Initial assessments* en *final statements* worden daartoe in zowel het Engels als in het Nederlands gepubliceerd.

Streven is dat ook in 2023 de (online) communicatie en voorlichting, uitgevoerd door het NCP-secretariaat, van goede kwaliteit is. Doorlopende werkzaamheden zijn onder meer:

- Het proactief aanhaken door NCP-leden en/of NCP-secretariaat bij evenementen en gelegenheden waarbij de OESO-richtlijnen centraal staan, waaronder door de SER te organiseren activiteiten en trainingen;
- Het beschikbaar zijn voor het beantwoorden van vragen en het tijdig en adequaat reageren op informatieverzoeken van bedrijven en maatschappelijke organisaties, zo nodig ook voorafgaand aan een formele melding;
- Het zo nodig en mogelijk ontwikkelen, up-to-date houden en verspreiden van (publicatie)materiaal over de OESO-richtlijnen (factsheets, brochures etc.);
- Het beheren en up-to-date houden van de NCP-website, onder meer door actieve publicatie van nieuwsberichten, o.a. over aankomende evenementen;
- Het onderhouden van overige (social) media en van de activiteitenkalender.

4. Activiteiten in relatie tot de OESO-richtlijnen

De OESO-richtlijnen voor multinationale ondernemingen zijn voor het laatst herzien in 2011. Voortbouwend op een brede inventarisatie ('stocktaking') van mogelijke aanpassingen in 2021, uitmondend in een rapport dat begin 2022 verscheen, stond het vervolg van 2022 voor een belangrijk deel in het teken van de discussie over gerichte aanpassingen. Voor de inbreng van Nederlandse zijde heeft het NCP regelmatig input geleverd. De aanpassingen van de richtlijnen en de implementatieprocedures voor NCP's worden, na een publieksconsultatie begin 2023, naar

verwachting in juni 2023 afgerond. Het NCP zal hierbij betrokken blijven totdat de aanpassing van de richtlijnen voltooid is.

Het Nederlandse NCP draagt voorts op verschillende manieren actief bij aan de uitvoering van het OESO Actieplan ter versterking van NCP's (2022-2024). Het Actieplan vormt een onderdeel van de proactieve agenda van de OESO *Working Party on Responsible Business Conduct* (WP RBC).

Het Actieplan kent de volgende vier hoofdlijnen:

- Peer reviews and capacity building
- Building functional equivalence: peer learning, issues and challenges for NCP's, skills sharing, information and promotion
- Building and improving tools: template documents, online training courses for new NCP-members and NCP-Secretariat
- Promoting policy coherence (waaronder wordt verstaan het bevorderen van beleidscoherentie inzake de OESO-richtlijnen).

Actiepunten 2023

- Een van de doelstellingen in het Actieplan is dat alle NCP's uiterlijk in 2023 een *peer review* moeten hebben ondergaan. Het Nederlandse NCP maakte in 2022 deel uit van het *peer review team* dat zich bezighield met de *peer review* van het Spaanse NCP. Het NCP biedt aan om ook in de tweede helft van 2023 deel te nemen aan een peer review van een ander NCP, mocht de OESO daartoe een verzoek doen.
- Als gebruikelijk zal het NCP actief deelnemen aan de *NCP-network meetings* in juni en november/december 2023 in Parijs.
- Sinds november 2022 maakt het Nederlandse NCP deel uit van een *regional network for NCPs*, bestaande uit Frankrijk en de Benelux-landen. Afgesproken is dat de NCP's kennis en informatie zullen delen m.b.t. voorlichtingsactiviteiten en indien gewenst een bijdrage leveren aan elkaars activiteiten. Een volgende bijeenkomst van het *regional network* zal in juni in Parijs zijn tijdens de *NCP network meeting*.
- In 2023 neemt het NCP voorts deel aan zgn. *peer learning* bijeenkomsten, georganiseerd door een ander NCP, bijvoorbeeld in de vorm van een presentatie of deelname aan een panel(discussie). Het Nederlandse NCP, dat internationaal goed bekend staat, vindt het belangrijk op deze manier bij te dragen aan de ontwikkeling van NCP's wereldwijd. Hiermee wordt voortgebouwd op vergelijkbare activiteiten in de afgelopen jaren.
- Ook voorlichting over de Richtlijnen en de rol van NCP's binnen de overheidsinstellingen en binnen andere afdelingen en directies van BZ is een taak van het NCP. Het NCP zal daartoe enkele presentaties over het NCP-werk verzorgen, zowel binnen BZ als bijv. voor de medewerkers van het IMVO-steunpunt.

5. Organisatie en middelen

Voor het uitvoeren van alle bovengenoemde plannen en een goed functionerend NCP is voldoende capaciteit van het secretariaat en de onafhankelijke leden noodzakelijk. Hier is in de afgelopen jaren de nodige aandacht naar uitgegaan. Gezien het feit dat het NCP, mede vanwege capaciteitsproblemen, langer doet over de behandeling van ingediende klachten dan gewenst en ook onvoldoende toekomt aan zijn voorlichtingstaak, zal dit ook in 2023 om aandacht blijven vragen. Dit klemt des te meer nu er binnen het secretariaat in december 2022 een vacature is ontstaan, die hopelijk zo spoedig mogelijk in 2023 kan worden vervuld.

Momenteel telt het NCP vier leden, waaronder de voorzitter. In 2023 worden vooralsnog geen aanpassingen in de samenstelling van (de onafhankelijke leden van) het NCP voorzien.

Het NCP heeft de beschikking over een eigen budget voor taken en activiteiten uit het NCP-Werkprogramma. Het budget is bij het ministerie van BZ ondergebracht en geormerkt voor het NCP. Het NCP maakt jaarlijks een begroting en legt verantwoording af aan het ministerie over de besteding van het NCP-budget.

Bijlage: samenstelling NCP per januari 2023

Leden:

- Catelene Passchier, voorzitter
- Liesbeth Enneking, lid
- Fred van Haasteren, lid
- Joris Oldenziel, lid

Adviserend leden:

- Dai Forterre, EZK
- Conny Olde Olthof, SZW
- Ilse Pauwels, I&W
- Hannah Tijmes, BZ

NCP+ leden:

- Marhijn Visser, VNO-NCW/MKB Nederland
- Lucia van Westerlaak, FNV
- Joseph Wilde, OECD Watch
- Seljan Verdiyeva-Smeets, SER (toehoorder)

NCP-secretariaat

- Kamala Laghate
- Sylvia Tuin
- André Westerink
- vacature